

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

3 / 2012

Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 7.9.2012

ALUETALOUS

Tuotannon trendi kääntyi loivaan laskuun

ASUNTO- JA TOIMITILAMARKKINAT

Asuntojen ostoaikomukset laantuivat hieman

LIIKENNE JA YMPÄRISTÖ

Hyvän ilmanlaadun osuus lisääntyi

HYVINVOINTI

Asumistuen saajien määrä kasvoi yhä

TYÖMARKKINAT

Pitkäaikaistyöttömyys lähti jälleen nousuun

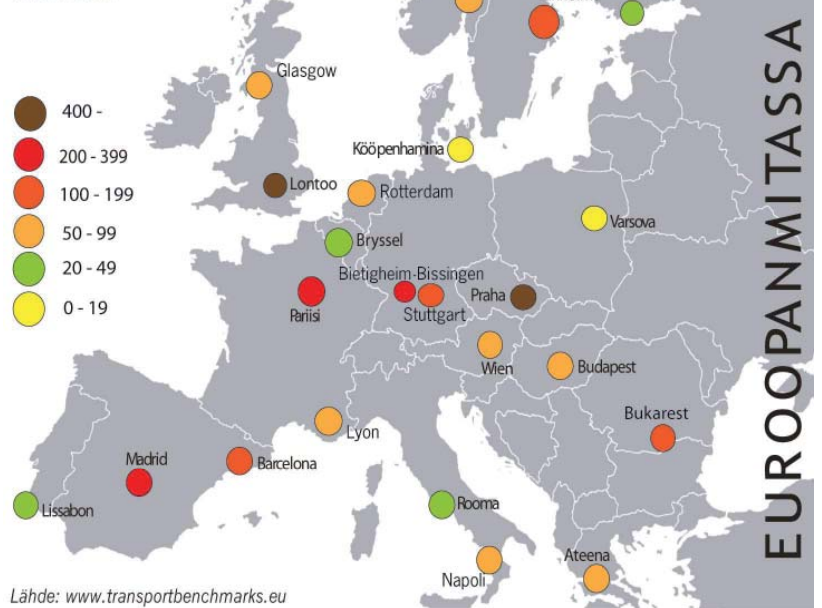
VÄESTÖ

Aiempaa enemmän muuttovoittoa muualta Suomesta

VALOKIILASSA

Katja Vilkkama
Kantaväestön ja maahanmuuttajien alueellinen eriytyminen pääkaupunkiseudulla

Metroverkoston pituus kilometriä

Helsinki–Espoo Länsimetro lisää metroverkostoa 14 kilometriä

Kaiken kaikkiaan maailman kaupungeissa on noin 160 metroverkostoa, joista New Yorkin metroa pidetään laajimpana. Metro määritellään kaupungistuneeksi, sähköiseksi henkilöiden kuljetusjärjestelmäksi, jolla on suuri kuljetuskapasiteetti ja tiheä palvelutarjonta. Se on myös riippumaton muusta liikenteestä, teistä tai jalankulkijoista.

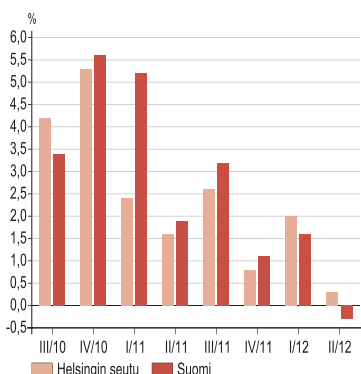
Euroopan vanhin metroverkosto on Lontoossa. Se avattiin vuonna 1863 ja sillä on pituutta 408 kilometriä. Asemia on yhteensä 270. Prahan metroverkoston pituus on 534 kilometriä. Madridissa ja Pariisissa (Ile de France) ovat myös laajat verkostot, sillä niiden pituus on yli kaksisataa kilometriä. Glasgow ja Kööpenhamina omaavat 11 kilometriä pitkän metroverkoston.

Tällä hetkellä Helsingin metroverkoston pituus on 21 kilometriä. Länsimetron louhintatyöt ovat edenneet puoliväliin ja louhinta jatkuu ensi vuoden loppuun saakka. Kuukaudessa uutta tunnelia syntyy noin kilometri. Länsimetro koostuu kahdesta rinnakkaisesta 13,9 kilometriä pitkästä tunnelista. Uusia metroasemia tulee olemaan kahdeksan, kun tällä hetkellä niitä on 17. Valmistuttuaan Länsimetro kuljettaa yli 100 000 matkustajaa päivässä ja metromatka Matinkylästä Ruoholahteen tulee kestämään 16 minuuttia. Tavoitteena on, että Länsimetro avataan liikenteelle loppuvuodesta 2015. Työt Ruoholahdessa alkoivat marraskuussa 2009. Rakentamisen edistymistä voi internetin seurantalpalvelussa: <http://seuranta.lansimetro.fi/>

Lisää aihealueita ja aineistoa:

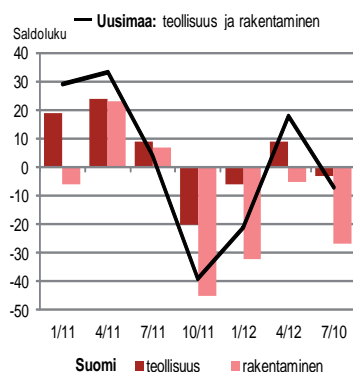
www.helsinginseudunsuunnat.fi

Kokonaistuotannon ennakoiva kuvaaja
Muutos (%) edellisestä vuodesta

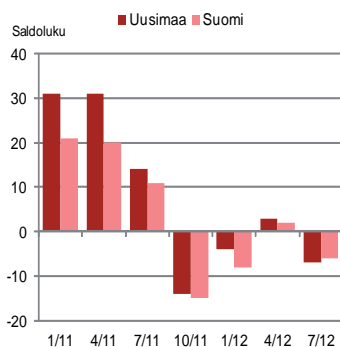
Lähde: Tilastokeskus, Kaupunkitutkimus TA Oy

Teollisuuden ja rakentamisen odotukset suhdannenäkymistä

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Palveluyritysten odotukset suhdannenäkymistä

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

ALUETALOUS

Tuotannon trendi kääntyi loivaan laskuun

Helsingin seudun tuotanto kasvoi hieman vuoden alussa, mutta trendi kääntyi loivaan laskuun vuoden toisella neljänneksellä. Ennakoarvion mukaan tuotanto oli toisella neljänneksellä 0,3 prosenttia edellisvuotta korkeampi. Koko maassa edellisten neljännten kasvu oli hieman vahvempaa kuin Helsingin seudulla, mutta toisen neljänneksen lasku oli jyrkempi. Tietoliikennealan ongelmat vaikuttavat koko maan, mutta erityisesti Helsingin seudun teollisuuden kehitykseen. Teollisuudella on välillisesti suuri vaikutus myös useisiin Helsingin seudun keskeisiin palvelualoihin, erityisesti tukkukauppaan, kuljetukseen ja liike-elämän palveluihin. Rakentamisen ja useimpien palvelualojen liikevaihto kasvoi vuoden toisella neljänneksellä, mutta teollisuuden liikevaihto laski edellisvuoteen verrattuna.

Suhdannekehitys kohtalaista, mutta lievää heikennystä odotetaan

EK:n heinäkuussa tekemän Suhdannebarometrin mukaan suomalaisyritysten suhdannekehitys oli alkukesällä kohtalaista, mutta tämänhetkinen suhdannetilanne on kuitenkin kaikilla päätoimialoilla vähän keskimääräistä heikompi. Uusien tilausten ja tuotannon määrä kasvoi hieman, mutta henkilöstö supistui palvelualoja lukuun ottamatta loivasti. Suhdannenäkymät lähikuukausille ovat kaikilla päätoimialoilla kääntyneet hieman heikompaan. Teollisuuden näkymissä on tuntuvaa vaihtelua yritysten välillä, mutta keskimäärin suhdanteiden odotetaan pysyvän loppuvuonna lähes ennallaan. Palveluissa ja erityisesti rakentamisessa suhdanteiden arvioidaan heikkenevän jonkin verran.

Teollisuus ja rakentaminen

Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen suhdanneodotukset ovat hienoisessa laskussa, sillä saldoluku oli -7 heinäkuussa (huhtikuussa +18). Yritykset arvioivat heinäkuussa suhdannetilanteen normaalia paremmaksi ja Uudenmaan yritysten suhdannenäkymät ovat lähellä koko maan keskiarvoa. Tuotanto lisääntyi huhti-kesäkuussa ja se pysynee ennallaan loppukesän aikana. Tuotantokapasiteetti oli heinäkuussa kokonaan käytössä 89 prosentilla Uudenmaan vastaajista.

Koko maassa teollisuuden suhdanteet kohenivat hieman alkukesällä viimetalvisesta notkahduksesta. Tämänhetkistä tilannetta kuvataan kuitenkin vähän keskimääräistä heikomiksi. Suhdanneodotukset seuraavalle puolelle vuodelle ovat hieman heikentyneet, mutta keskimäärin suhdannetilanteen odotetaan pysyvän loppuvuonna lähes ennallaan. Näkymien hajonta yritysten välillä on melko suurta. Teollisuuden suhdannenäkymien saldoluku laski heinäkuussa lukemaan -3 (huhtikuussa +9).

Koko maassa rakentamisen suhdannetilanne on lähellä keskimääräistä. Tuotanto kehittyi kuitenkin odotuksia heikommin alkukesällä. Kapasiteetin käyttöaste on alentunut, mutta on vielä kohtalainen. Näkymät ovat jonkin verran synkentyneet ja saldoluku oli -27 (tammikuussa -5). Lähikuukausien tuotantokehityksestä odotetaan melko vaisua, ja suhdannenäkymät ovat miinuksella osin kausivaihtelustakin johtuen.

Palvelut

Uudenmaan palveluyritysten suhdannetilanne on hieman keskimääräistä heikompi. Myynti lisääntyi hieman keväällä ja myynnin ennakoitaan kasvavan vähän myös lähikuukausina. Suhdanneodotukset ovat lievässä laskussa ja saldoluku oli heinäkuussa -7 (huhtikuussa +3). Uudenmaan yksityisten palvelujen suhdannekuva vastaa hyvin koko maan keskiarvoa. Heinäkuussa 85 prosenttia yrityksistä uskoi suhdanteiden pysyvän loppukesän ja alkusyksyn aikana ennallaan. Heikkenemistä odottaa 11 prosenttia vastaajista ja neljä prosenttia alasta ennakoi paranemista. Myynti on lisääntynyt hieman toisella vuosineljänneksellä, ja myynnin arvioidaan kasvavan aavistuksen verran lähikuukausinakin. Henkilökuntaa palkattiin vähän lisää kesän alussa. Kesän lopulla työvoima supistunee hieman. Kustannukset ovat nousseet viime kuukausina hintoja ripeämmin, ja kannattavuus on jäänyt vähän vuoden takaista heikommaksi.

Koko maassa palveluyritysten suhdannekuva on heikentynyt hieman ja tämänhetkinen tilanne on vähän keskimääräistä heikompi. Suhdanneodotukset ovat vähän aiempaa varovaisemmat ja saldoluku -6 (huhtikuussa +2). Myynnin kasvun odotetaan jatkuvan hitaana ja myös henkilöstö tulee vähenemään hiukan. Näkymät lähikuukausille ovat loivasti heikentyneet. Yleisen suhdannetilanteen odotetaan vähän synkkenevän loppuvuonna, mutta myynti pysyisi loivassa kasvussa. Suhdanteiden vahvistumista vuoden loppupuolella ennusti uusimmassa tiedustelussa 6 prosenttia yrityksistä, ja tilanteen heikkenemistä odotti puolestaan 12 prosenttia vastaajista. Myynnin kasvun ennustetaan jatkuvan melko hitaana lähikuukaudet, eikä merkittävää kasvun nopeutumista odoteta viimeisellä vuosineljännekselläkään.

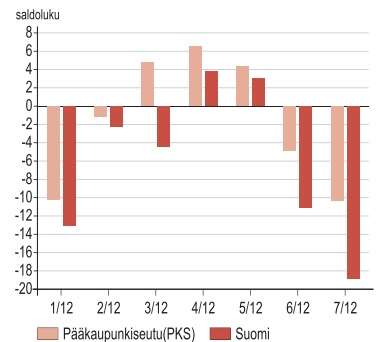
Kuluttajien luottamus talouskehitykseen heikkeni

Pääkaupunkiseudun kuluttajien luottamus myönteiseen talouskehitykseen heikkeni ja sitä kuvaavan indikaattorin arvo laski heinäkuussa lukemaan 3,0. Alkuvuonna luottamus oli vahvaa ja toukokuussa indikaattorin arvo oli 15,5. Koko maassa se oli tuolloin vielä 12,0, mutta heinäkuussa indikaattorin arvo laski nollaan.

Kuluttajien luottamusindikaattorin kaikkien neljän osa-alueen arvot heikkenivät. Etenkin luottamus Suomen talouskehitykseen laski heinäkuussa. Kaksi kuluttajaa viidestä olettaa sen muuttuvan haastatteluhetkeä huonommaksi vuoden kuluttua, tosin vain kaksi prosenttia odottaa paljon huonompaa taloustilannetta. Koko maassa näkemykset olivat vieläkin synkemmät ja 47 prosenttia olettaa Suomen taloustilanteen olevan huonomman vuoden kuluttua. Paljon huonommaksi sen olettaa muuttuvan 7 kuluttajaa sadasta.

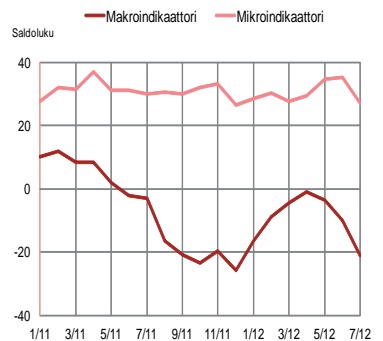
Pääkaupunkiseudulla lähes 7 kuluttajaa kymmenestä odottaa työttömiä olevan heinäkuun määrää enemmän vuoden kuluttua. Edellisen kerran näkemykset olivat yhtä synkät viime joulukuussa. Koko maassa kuluttajien oletukset työttömyystilanteen heikkenemisestä olivat hitusen valoisammat. Kuitenkin sekä koko maassa että pääkaupunkiseudulla joka neljäs kuluttaja odottaa työttömiä olevan vuoden kuluttua yhtä paljon kuin heinäkuussa.

Kuluttajien odotukset Suomen talouden kehityksestä seuraavan 12 kuukauden kuluttua

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

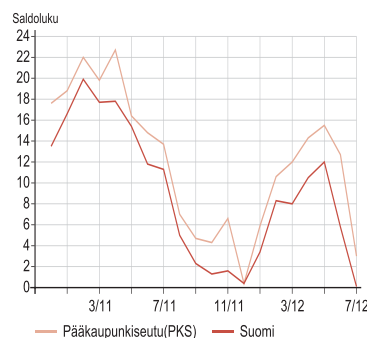
Pääkaupunkiseudun kuluttajien mikro- ja makroindikaattorit

Mikroindikaattori: Oma talous ja säästämismahdollisuudet
Makroindikaattori: Suomen talous ja työttömyyden kehitys

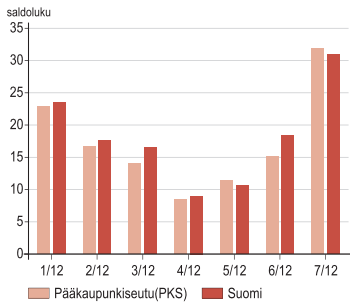
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kuluttajien luottamusindikaattori

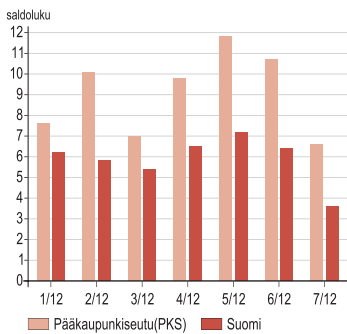
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kuluttajien odotukset työttömyystilanteen kehityksestä seuraavan 12 kuukauden kuluttua

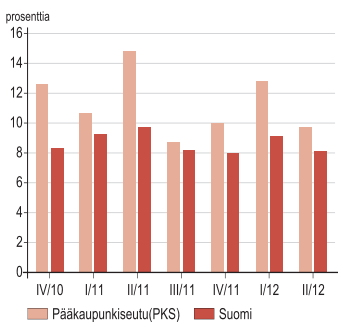
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kuluttajien odotukset oman talouden kehityksestä seuraavan 12 kuukauden kuluttua

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Asuntojen ostoaikomukset seuraavan 12 kuukauden aikana

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kuluttajat ovat perinteisesti luottaneet vahvasti omiin mahdollisuuksiinsa säästää. Pääkaupunkiseudulla säästämismahdollisuuksia kuvaavan indikaattorin arvo oli heinäkuussa poikkeuksellisen alhainen. Heinäkuussa pääkaupunkiseudun kuluttajista lähes joka toinen olettaa hyvin todennäköisesti säästävänsä seuraavan 12 kuukauden aikana. Lähes joka kolmas kuluttaja olettaa säästävänsä melko todennäköisesti. Koko maassa melko todennäköisesti säästäviä kuluttajia oli kolmasosa ja hyvin todennäköisesti säästävien osuus oli hieman pienempi kuin pääkaupunkiseudulla.

Myös luottamus oman talouden kehitykseen heikkeni. Pääkaupunkiseudulla runsas puolet vastanneista olettaa sen olevan vuoden kuluttua samanlainen kuin tiedusteluajankohtana heinäkuussa. Hieman paremmaksi sen olettaa muuttuvan joka viides kuluttaja. Niiden kuluttajien, jotka odottavat taloustilanteensa olevan paljon paremman vuoden kuluttua, osuus oli kuitenkin pienempi kuin edellisten kuukausien aikana. Koko maassa kuusi kuluttajaa kymmenestä odottaa taloustilanteensa pysyvän samanlaisena. Paljon paremmaksi sen odottaa muuttuvan kolme kuluttajaa sadasta. Kyseinen osuus on säilynyt pitkään samalla tasolla.

ASUNTO – JA TOIMITILAMARKKINAT

Asuntojen ostoaikomukset laantuivat hieman

Toukokuussa pääkaupunkiseudun kotitalouksista joka kymmenes ilmoitti asunnonostoaikomuksista. Koko maassa osuus oli kahdeksan kotitaloutta sadasta. Koko maassa kolme kotitaloutta sadasta ilmoitti ostavansa asunnon varmasti seuraavan 12 kuukauden aikana, sen sijaan pääkaupunkiseudulla osuus oli kaksi sadasta. Heinäkuussa asunnonostoaikomuksia oli pääkaupunkiseudulla 8 kotitaloudella sadasta, koko maassa osuus oli 7 kotitaloutta sadasta.

LIIKENNE JA YMPÄRISTÖ

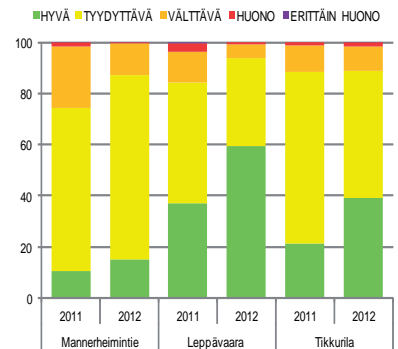
Autojen ensirekisteröinnit vähenivät huomattavasti

Helsingissä autojen ensirekisteröinnit vähenivät puoleen huhti–kesäkuussa viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Koko maassa laskua oli 46 prosenttia. Huhtikuun alussa voimaan tullut autoverolain muutos johti ensirekisteröintien voimakkaaseen lisäykseen ennen lain voimaantuloa. Näin ollen toisen vuosineljänneksen ensirekisteröintien määrän voimakas lasku selittyi tätä taustaa vasten. Uusia autoja rekisteröitiin Helsingissä 3 546 ja koko maassa 21 613 huhti–kesäkuussa.

Hyvän ilmanlaadun osuus lisääntyi

Espoon Leppävaarassa hyvän ilmanlaadun osuus oli 60 prosenttia huhti–kesäkuun kokonaisajasta, kun vuosi sitten se oli 37 prosenttia. Huonoa ilmanlaatu oli 0,6 prosenttia kokonaisajasta, joka oli 3,1 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vantaan Tikkurilassa ilmanlaatu oli hyvä neljäsosan ajasta ja tyydyttävä se oli 70 prosenttia kokonaisajasta tämän vuoden toisella vuosineljänneksellä. Huonoa se oli vain 0,3 kokonaisajasta. Helsingin Mannerheimintielle ilma oli laadultaan hyvää 15 prosenttia ajasta. Tyydyttävän osuus oli 72 prosenttia ja huonon ilmanlaadun osuus 0,6 prosenttia kokonaisajasta. Kaikilla kolmella mittausasemalla hyvän ilmanlaadun osuus oli lisääntynyt viime vuoden toisen neljänneksen tilanteeseen verrattuna.

Ilmanlaatuindeksi

Lähde: Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)

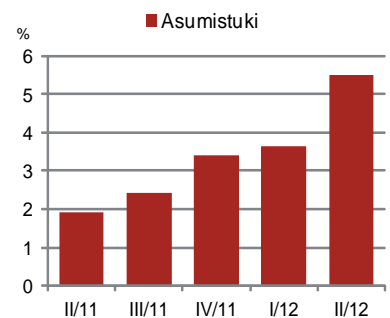
HYVINVOINTI

Asumistuen saajien määrä yhä nousussa

Pääkaupunkiseudulla 8 henkilöä sadasta saa asumistukea. Heidän määränsä on jatkanut kasvuaan muutaman prosenttiyksikön vauhtia kahden vuoden ajan, mutta huhti–kesäkuussa kasvuvauhti nousi 5,5 prosenttiin. Sekä Helsingissä että Vantaalla nousuvauhti oli 5 prosenttia ja Espoossa 8 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Helsingissä sai asumistukea lähes 27 000, Espoossa 7 500 ja Vantaalla 8 000 asukasta kuluvan vuoden toisella vuosineljänneksellä.

Asumistuen saajat pääkaupunkiseudulla

Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Kela

TYÖMARKKINAT

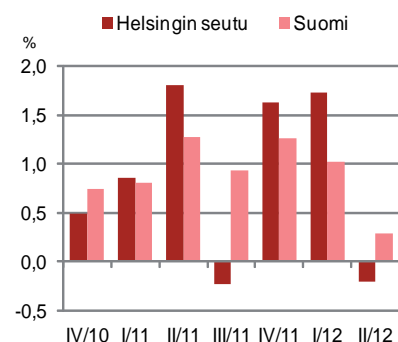
Työttömien määrä nousi huomattavasti

Helsingin seudulla oli kuluvan vuoden toisella neljänneksellä 1,1 milj. työikäistä henkilöä, joista työlliseen työvoimaan kuului kaksi kolmasosaa. Työllisten lukumäärä laski 1 500 henkilöllä viime vuodesta ja näin ollen heitä oli 716 300. Heidän lukumääränsä säilyi lähes ennallaan viime vuoden toiseen neljännekseen verrattuna, sillä vähennystä oli 0,2 prosenttia. Vailla työtä olevien henkilöiden määrä oli kasvanut miltei viidesosan eli 9 300 henkilöllä vuotta aiempaan tilanteeseen verrattuna. Työttömiä oli yhteensä 56 800. Työvoiman ulkopuolella oli 289 600 asukasta, joten heitä oli 6 800 viime vuoden huhti–kesäkuuta enemmän.

Koko maassa työikäisiä oli 4,1 milj. asukasta ja heistä 62 prosentilla oli työpaikka. Työllisten määrä oli säilynyt lähes ennallaan viime vuoden toiseen neljännekseen verrattuna, sillä lisäystä oli vain 0,3 prosenttia. Heitä oli yhteensä 2,5 milj. henkilöä. Työttömänä oli 238 100 henkilöä, joten heidän

Työllinen työvoima

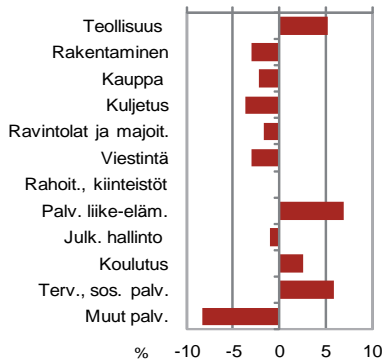
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työllinen työvoima päätoimialoittain Helsingin seudulla

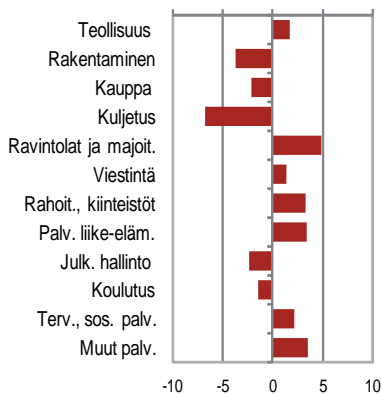
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

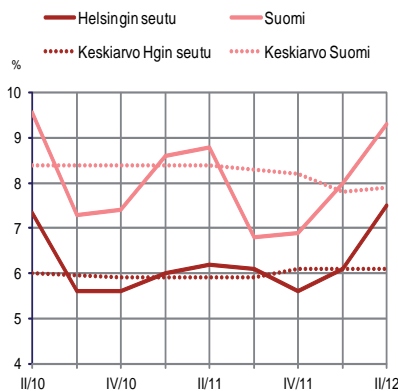
Työllinen työvoima päätoimialoittain Suomessa

Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo (I/00–II/12) Helsingin seudulla ja koko maassa

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

määränsä oli laskenut 2, 3 prosenttia viime vuoden toiseen neljännekseen verrattuna. Työvoiman ulkopuolella oli 1,3 milj. henkilöä. Työvoiman ulkopuolella olevien määrä oli kasvanut 1,1 prosenttia viime vuodesta.

Teollisuudessa työllisen työvoiman määrä kasvoi, rakennusalalla laskua

Kuluvan vuoden toisella vuosineljänneksellä Helsingin seudulla teollisuustyöntekijöiden määrä kääntyi kasvuun pitkään jatkuneen vähenemisen jälkeen ja se kasvoi 5,1 prosenttia. Teollisuus, lämpö-, vesi- ja jätehuoltoalalta sai toimeentulonsa Helsingin seudulla lähes 70 200 henkilöä. Näin ollen alalla oli työllisiä vähän yli 3 400 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Helsingin seudulla keskeisellä toimialalla eli liike-elämän palveluissa työntekijöiden määrä kasvoi 7 prosenttia viime vuoden toiseen neljännekseen verrattuna. Kyseisellä toimialalla oli työntekijöitä noin 107 400, joka oli hieman alle 7 000 henkilöä edellisvuotta enemmän.

Rakennusalalla sen sijaan työntekijöiden määrä laski 3,1 prosentilla eli 1 300 henkilöllä viime vuoden toiseen neljännekseen verrattuna. Kyseiseltä toimialalta sai toimeentulonsa lähes 40 200 työntekijää.

Koko maassa teollisuuden (ml. lämpö-, vesi- ja jätehuoltoala) työntekijöiden määrä jatkoi lievää kasvuaan ja lisäystä viime vuoden toiseen neljännekseen verrattuna oli 1,7 prosenttia. Teollisuudesta sai huhti–kesäkuussa toimeentulonsa noin 392 600 henkilöä, joka oli 6 700 työntekijää enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Koko maassa rakennusalan työntekijöiden määrä kääntyi laskuun ja se supistui 3,7 prosenttia edellisvuodesta. Kyseisellä toimialalla oli työntekijöitä vähän yli 174 600, sillä vähennys viime vuodesta oli noin 6 700 työntekijää.

Työttömyysaste laskussa

Helsingin seudulla työttömien osuus työvoimasta oli 7,3 prosenttia kuluvan vuoden toisella neljänneksellä Tilastokeskuksen tietojen mukaan. Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna laskua oli 1,1 prosenttiyksikköä. Koko maassa vastaava vähennys oli 0,2 prosenttiyksikköä, sillä huhti–kesäkuussa työttömyysaste oli 8,6 prosenttia.

Työ- ja elinkeinoministeriön TE-toimistojen asiakasrekisteriin perustuvien tietojen mukaan Helsingin seudun työttömyysaste oli kesäkuun lopussa 7,5 prosenttia. Koko maassa se oli 9,3 prosenttia. Kummallakin alueella työttömyysaste oli noussut äärimmäisen vähän eli 0,1 prosenttiyksikköä viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Helsingissä työttömyysaste oli 8,2 prosenttia, Espoossa 6,3 prosenttia ja Vantaalla 8,8 prosenttia kesäkuun lopussa TE-toimistojen tietojen mukaan. Helsingissä viime vuoden tilanteeseen verrattuna lisäystä oli 0,2 prosenttiyksikköä ja Espoossa 0,3 prosenttiyksikköä. Vantaalla työttömyysaste oli samalla tasolla kuin viime vuoden kesäkuun lopussa.

Pitkäaikaistyöttömyys lähti jälleen nousuun

Yli vuoden työttömänä olleiden työnhakijoiden määrä lähti jälleen nousuun lähes vuoden kestäneen vähenemisen jälkeen Helsingin seudulla. Kesäkuun lopussa pitkäaikaistyöttömiä oli 4,2 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Koko maassa lisäys oli vieläkin suurempi eli 6,5 prosenttia. Helsingissä nousu oli 7,7 prosentti, Vantaalla 4,6 prosenttia ja Espoossa 2,2 prosenttia.

Helsingin seudulla oli noin 11 800 pitkäaikaistyötöntä ja koko maassa heitä oli miltei 61 000 kesäkuun lopussa. Helsingissä oli 5 700 yli vuoden työttömänä ollutta henkilöä. Vantaalla heitä oli runsas 2 400, Espoossa lähes 1 600 ja Kuusimäessä 2 100.

VÄESTÖ

Väkiluku kasvoi edellisvuotta enemmän

Helsingin seudun väkiluku kasvoi ennakkotietojen mukaan huhti–kesäkuun aikana vähän yli 4 600 asukkaalla, joka oli miltei 400 henkilöä viime vuoden vastaavaa ajankohtaa enemmän. Suurin osa väestömäärän lisäyksestä oli peräisin muuttovoitosta, sillä kuolleita oli lähes sama määrä kuin vuotta aikaisemminkin. Syntyneitä sen sijaan oli lähes 80 enemmän kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana.

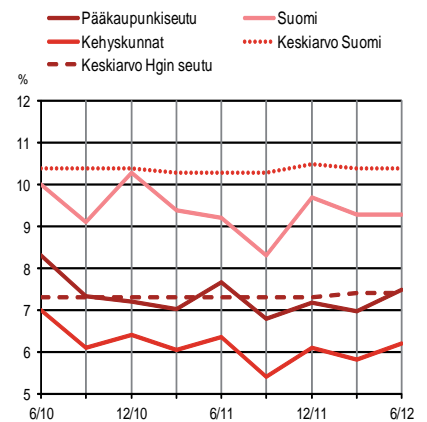
Helsingin väkimäärä kasvoi miltei 2 000 asukkaalla, joka oli noin 360 enemmän kuin viime vuoden toisella neljänneksellä. Espoossa väestömäärä kasvoi lähes 1 200 asukkaalla, joka oli lähes yhtä paljon kuin vuotta aikaisemminkin. Vantaalla lisäys oli vajaa 500 asukasta. Se oli noin 300 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin, sillä etenkin muuttovoittoa oli edellisvuotta vähemmän. Kuusimäessä syntyneitä ja kuolleita oli yhtä paljon kuin vuotta aikaisemmin, mutta muuttovoittoa oli runsas 200 edellisvuotta enemmän. Kyseisen alueen väkiluku kasvoi huhti–kesäkuussa noin tuhannella asukkaalla.

Aiempaa enemmän muuttovoittoa muualta Suomesta

Helsingin seutu sai muuttovoittoa seudun ulkopuoliselta alueelta muualta Suomesta noin 1 300 henkilöä huhti–kesäkuun aikana. Määrä oli vajaa 200 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lukumäärä oli jopa erittäin korkea pitkällä aikavälillä tarkasteltuna. Edellisen kerran lähes yhtä korkeaan muuttovoittoon päästiin runsas kymmenen vuotta aikaisemmin. Tosin viime vuonna toisella neljänneksellä Helsingin seudun saama muuttovoitto muualta Suomesta oli korkealla tasolla.

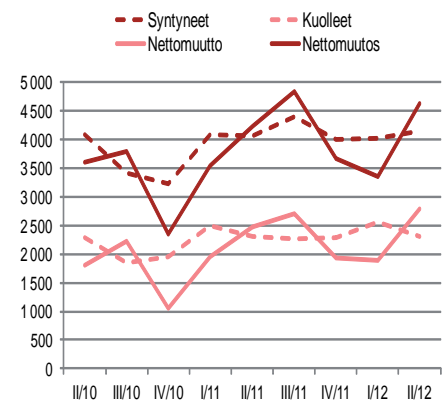
Muuttovoitto muualta Suomesta kohdentui etenkin Helsinkiin. Sen saama muuttovoitto Helsingin seudun ulkopuolisesta Suomesta oli noin 1 200 asukasta. Espoossa vastaava muuttovoitto oli lähes 300 asukasta. Vantaalla muuttotappio oli 13 henkilöä ja kehysalueella vajaa 200 henkilöä. Perinteisesti kehysalueelta on ollut enemmän muuttajia Helsingin seudun ulkopuoliseen Suomeen kuin sieltä on ollut tulomuuttajia.

Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo (3/00–6/12) pääkaupunkiseudulla, kehysalueella ja koko maassa

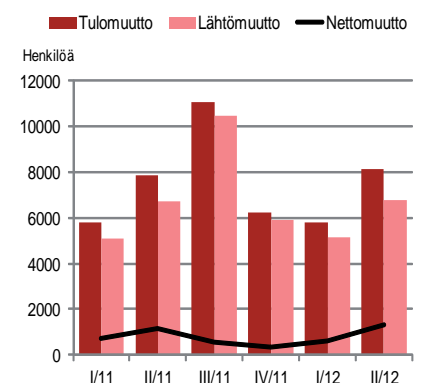
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto

Väestönmuutos ja sen osatekijät Helsingin seudulla

Lähde: Tilastokeskus, väestötillastot

Helsingin seudun ja muun Suomen välinen muuttoliike

Lähde: Tilastokeskus, väestötillastot

Kantaväestön ja maahanmuuttajien alueellinen eriytyminen pääkaupunkiseudulla

Tutkimus ja aineisto

Maahanmuuttajien ja kantaväestön alueellisen eriytymisen syyt ja seuraukset ovat nousseet ajan-kohtaisiksi kaupunkipolitiikan kysymyksiksi Suomen suurimmilla kaupunkiseuduilla viime vuosina. Väestörakenteen etninen ja kulttuurinen monimuotoistuminen on näkynyt kasvavina asuinalueiden välisinä eroina erityisesti Turussa ja pääkaupunkiseudulla. Tutkimustietoa asuinalueiden etniseen eriytymiseen vaikuttavista paikallisista kehityskuluista on kuitenkin ollut suhteellisen vähän.

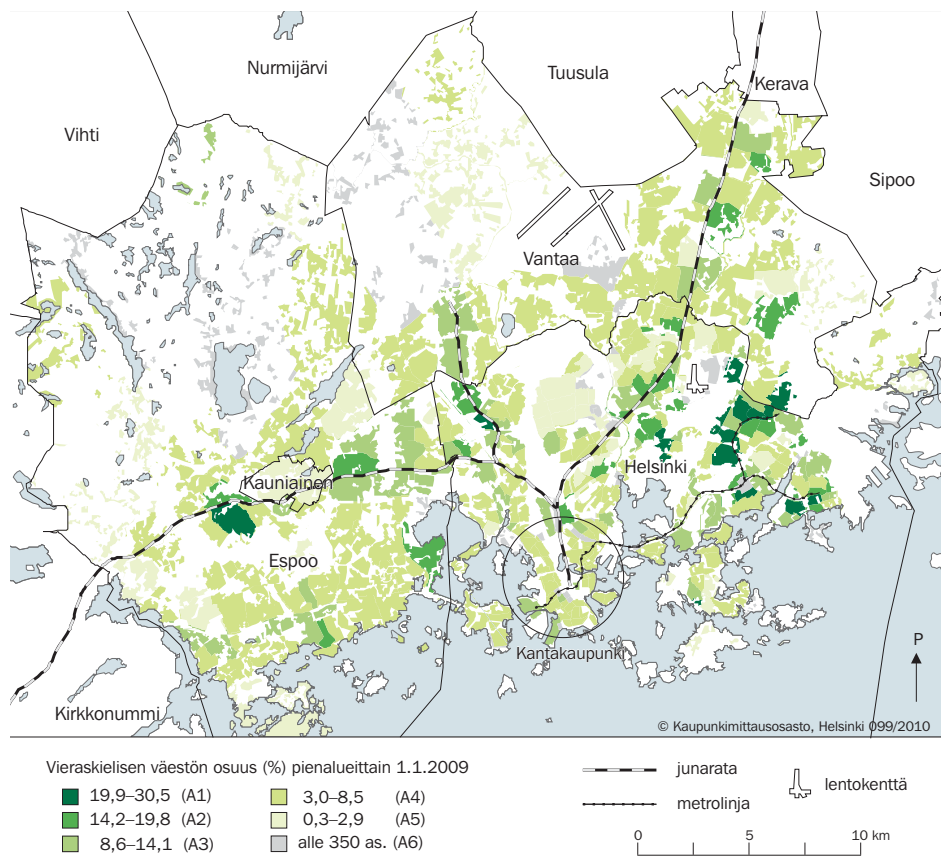
Kirjoittajan Helsingin yliopistossa hyväksytyssä väitöstutkimuksessa tarkastellaan kantaväestön ja maahanmuuttajien alueelliseen eriytymiseen vaikuttaneita kehityskulkuja pääkaupunkiseudun kehityksen näkökulmasta. Tavoitteena oli tarkastella asuinalueiden etnisen eriytymisen rakenteita sekä eriytymiskehitykseen vaikuttaneita muuttoliikeprosesseja. Muuttoliikkeen vaikutuksia tarkasteltiin sekä pääkaupunkiseudulle suuntautuneen että seudun sisäisen muuttoliikkeen näkökulmasta.

Tutkimuksen aineisto koostui väestörakennetta, asuntokantaa ja asuinalueiden välisiä muuttovirtoja kuvaavista tilastoista vuosilta 2000–2009. Seudun väestö oli luokiteltu aineistossa äidinkielen ja maanosan mukaan *yhdeksään ryhmään*. Asuinalueiden eriytymiskehityksen analysoimiseksi seudun pienalueet luokiteltiin vieraskielisten osuuden perusteella kuuteen aluetyyppiin, joiden välisiä muuttovirtoja tarkasteltiin nettomuuton suuntautumisen sekä muuttotaseessa ja muuttoalttiudessa havaittavan vuosittaisen vaihtelun kautta.

Vieraskielisten osuus pääkaupunkiseudun pienalueilla

Pääkaupunkiseutu on jakautunut maahanmuuttajien osuuden suhteen pääpiirteittäin kahtaalle – vieraskielisten osuuden perustella tarkasteltuna (kuva 1). Seudun itäisiin ja koillisiin osiin sekä päärajojen varsille on muodostunut tiivistyviä, alueellisesti ryvästyneitä maahanmuuttajien asuimiskeskittymiä, joissa vieraskielisten osuus on noussut selvästi seudun keskitasoa nopeammin. Toisaalta valtaosalla erityisesti seudun pohjois- ja luoteisosissa sekä Helsingin ja Espoon eteläisissä ja läntisissä osissa sijaitsevista asuinalueista maahanmuuttajien määrä ja osuus ovat pysytelleet varsin alhaisena. Myös seudun itäisistä osista löytyy kuitenkin asuinalueita, joilla maahanmuuttajia asuu edelleen hyvin vähän.

Kuva 1. Vieraskielisten osuus pääkaupunkiseudun pienalueilla 1.1.2009 (Tilastokeskus 2009)

Erot maahanmuuttajien alueellisissa osuuksissa heijastelevat asukkaiden tulotasossa ja asutuskannan rakenteissa havaittavia alueellisia eroja. Maahanmuuttajien asumiskeskittymät paikantuvat pienituloisille vuokra-asuntovaltaisille asuinalueille. Aravavuokra-asuntojen suuri osuus ei kuitenkaan yksinään riitä selittämään keskittymien sijoittumista. Myös vieraskielisten osuudeltaan seudun keskittason alapuolelle jäävistä aluetyypeistä (aluetyypit A4 ja A5 kuvassa 1) löytyy aravavuokra-asuntovaltaisia asuinalueita. Näille alueille ei muuttanut suurta määrää maahanmuuttajia 1990-luvulla maahanmuuton nopeasti vilkastuessa, eikä vieraskielisten osuus ole näillä alueilla tämän jälkeenkään merkittävästi kasvanut.

Muuttoliikkeen dynamiikka tuottaa alueellista eriytymistä

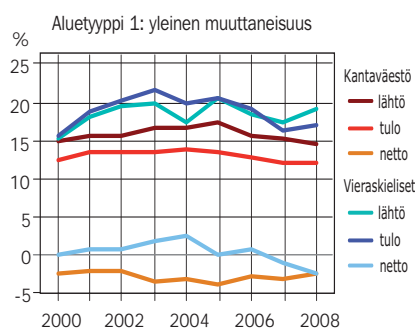
Maahanmuuttajien asumiskeskittymien muodostuminen ja tiivistyminen kytkeytyvät tutkimustulosten perusteella vahvasti pääkaupunkiseudun sisäisen ja seudulle suuntautuneen muuttoliikkeen dynamiikkaan, josta voidaan kiteyttää kolme keskeistä tulosta.

(1) Kantaväestön ja maahanmuuttajien muuttovirrat ovat kohdentuneet seudulla eri tavoin. *Kantaväestön muuttovirrat* ovat suuntautuneet kohti *asuinalueita, joilla vieraskielisten osuus on seudun keskittasono alhaisempi*. *Maahanmuuttajien muuttoliike* seudun sisällä on puolestaan kohdistunut kantaväestöä yleisemmin *asuinalueille, joilla vieraskielisten osuus nousee keskimääräistä korkeammaksi*. Tämä on tuottanut seudun nykyisessä aluerakenteessa havaittavia eroja asuinalueiden välillä ja ylläpitänyt maahanmuuttajien asumiskeskittymien muodostumista ja tiivistymistä.

Selkeimmillään muuttoliikkeen alueellinen valikoivuus näkyy kantaväestön muuttoliikkeen rakenteissa. Kantaväestön muuttovirrat ovat olleet selvästi tappiollisia maahanmuuttajien asumiskeskittymiksi (aluetyyppi A1 kuvassa 1) muodostuneilla alueilla. Tämän seurauksena kantaväestön määrä on vähentynyt näillä alueilla selvästi. Muilla aluetyypeillä kantaväestön tulo- ja lähtömuuttovirrat ovat olleet tasaisempia. Myös orastavissa keskittymissä (aluetyyppi 2 kuvassa 1) kantaväestön muutto on kuitenkin ollut tappiollista kokonaisuutena tarkasteltuna.

Maahanmuuttajien seudun sisäinen muuttoliike osoittaa huomattavasti enemmän vuosittaista vaihtelua. Suoraan ulkomailta tulut maahanmuutto onkin merkittävin vieraskielisen väestön väestönkasvua ylläpitänyt tekijä kaikissa aluetyypeissä pääkaupunkiseudulla.

Kuva 2. Kantaväestön (KV) ja vieraskielisten (VK) seudun sisäinen muuttaneisuus (%) maahanmuuttajien asumiskeskittymissä

Lähde: Tilastokeskus 2009.

(2) Kantaväestön ja vieraskielisten asukkaiden lähtö- ja tulomuuttoalttiuksien tarkastelu osoittaa, ettei kantaväestö muuta maahanmuuttajien asumiskeskittymistä vieraskielisiä asukkaita alltiimmin selvästä muuttoliikkeen tappiollisuudesta huolimatta (kuva 2). Kantaväestön lähtömuuttaneisuus asumiskeskittymistä on hieman vieraskielisten lähtömuuttoa alhaisempaa (kuva 2). Tulomuuttaneisuudessa ero näyttää kuitenkin hyvin selkeänä.

(3) Nykyinen eriytymiskehitys osoittaa, ettei alueellisten erojen kasvu välttämättä edellytä kantaväestön lähtömuuton jyrkkää kiihtymistä tai maahanmuuttajien tulomuuton äkillistä voimistumista. Kehityksen jatkumiseksi riittää, että kantaväestön lähtömuutto ylittää systemaattisesti tulomuuton määrän maahanmuuttajien asumiskeskittymiksi muodostuneilla alueilla ja maahanmuuttajien muutto alueille säilyy vilkkaana.

Johtopäätökset

Tutkimuksen tulokset osoittavat asuinalueiden etnisen eriytymisen edenneen pääkaupunkiseudulla kansainvälisestä kehityksestä tuttuun tapaan. Vaikka kantaväestön ja maahanmuuttajien eriytyminen omille asuinalueilleen on seudulla kansainvälisiä esimerkkejä maltillisempaa, ovat erot asuinalueiden välillä vahvistuneet 2000-luvun kuluessa. Eriytyminen on voimistunut erityisesti kantaväestön valikoivan muuttoliikkeen sekä vilkkaan maahanmuuton seurauksena.

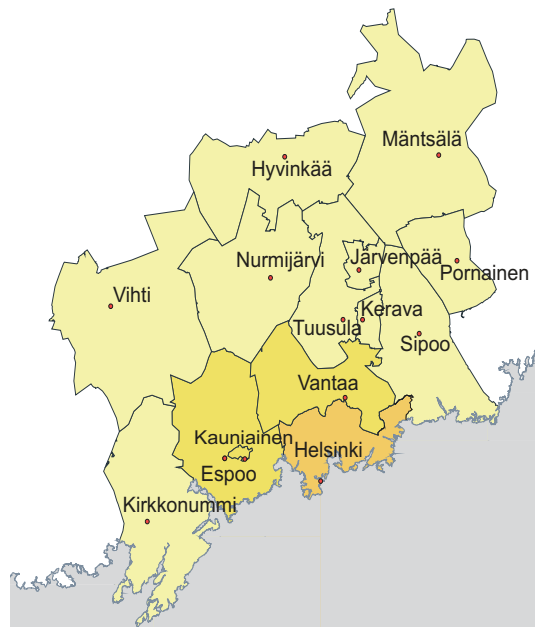
Kehitys näyttää kytkeytyvän ennen kaikkea asuinalueiden eriaisteiseen kykyyn houkuttaa uutta asuntoa etsiviä asukkaita – etenkin kantaväestöä – ja pitää kiinni asunnonvaihtoa harkitsevista vanhoista asukkaista. Tässä kilpailussa maahanmuuttajien asumiskeskittymiksi muodostuneet alueet ovat pärjänneet muita asuinalueita heikommin.

Alueellisen eriytymisen tulevan kehityksen kannalta olennaista on, miten kantaväestön ja maahanmuuttajien muuttoliike pääkaupunkiseudulla jatkossa suuntautuu. Tutkimuksen kuvaaman nykykehityksen perusteella on oletettavaa, että asuinalueiden etninen eriytyminen etenee pääkaupunkiseudulla jonkinasteisena myös tulevaisuudessa.

Lähde: Katja Vilkkama, (2011), Yhteinen kaupunki, eriytyvät kaupunginosat? Kantaväestön ja maahanmuuttajataustaisten asukkaiden alueellinen eriytyminen ja muuttoliike pääkaupunkiseudulla. Tutkimuksia 2011: 2. Helsingin kaupungin tietokeskus.

info

Helsingin seutu:	Pääkaupunkiseutu ja kehysalue
Pääkaupunkiseutu:	Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa
KUUMA-kunnat (Kehyskunnat)	Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti
Uusimaa:	Uudenmaan maakunta

Käsitteitä

Asunnon ostoaikomukset:

Niiden kotitalouksien osuus, jotka aikovat ostaa asunnon varmasti tai mahdollisesti seuraavan vuoden aikana.

Ilmanlaatuindeksi:

HSY:n (ent. YTV) kehittämä indeksi, joka lasketaan tunneittain. Huomioon otetaan rikkidioksidin, typpidioksidin, hiilimonoksidin, otsonin, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten pitoisuudet, joille määritetään ali-indeksi. Näistä korkein määrittelee ilmanlaatuindeksin arvon mittausasemalla.

Lento- ja laivaliikenteen matkustajat:

Saapuneet ja lähteneet matkustajat yhteensä.

Liukuva vuosisumma:

Kausitasoitusmenetelmä, jolla tasataan vuoden sisäistä, toistuvaluonteista vaihtelua. Vuosineljänneksen arvo lasketaan summaamalla neljän viimeisimmän neljänneksen arvot ja jakamalla summa luvulla 4.

Pitkäaikainen keskiarvo:

Summataan tietyn ajanjakson neljännesten arvot ja jaetaan luku neljännesten lukumäärällä.

Rikokset (poliisin tietoon tulleet):

Väkivaltarikokset: henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset sekä siveellisyysrikokset. Omaisuusrikokset: varkaudet, törkeät varkaudet ja näpistyksiset.

Saldoluku:

Saldoluvulla kuvataan odotuksia suhdanne- ja kuluttajabarometrissä. Luku saadaan, kun myönteisten vastausten prosenttiosuuksista vähennetään kielteisten vastausten prosenttiosuudet. Positiivinen luku kuvaa myönteisiä odotuksia.

Suhdeluku (indeksi):

Perusajankohdan arvo on suhdelukuna 100. Kuluvan ajankohdan arvo jaetaan perusvuoden arvolla (sekä kerrotaan sadalla) ja saatu suhdeluku ilmaisee prosenttimuutokseen perusvuoteen nähden (esim. 110 merkitsee kymmenen prosentin nousua perusvuodesta).

Tuotanto:

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia.

1) Helsingin seutu: Toimialoittaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu Helsingin seudun tuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvioihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus TA Oy.
2) Suomi: Tilastokeskuksen kansantalouden neljännesvuositilinpäiden bruttokansantuote kiintein hinnoin. Tuorein neljännes on Tilastokeskuksen julkaisema kokonaistuotannon ennakkotieto.

Työnvälitystilasto:

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin.

Työttömyysaste:

Työttömien osuus työvoimasta. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysasteet poikkeavat toisistaan johtuen tietojen erilaisesta hankintatavasta.

Työvoimatutkimus:

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevissa toimialoittaisissa tiedoissa on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

Avainlukuja

Väestö 31.6.2012*	Helsinki	Espoo	Vantaa	H:gin seutu	Uusimaa	Suomi
Väkiluku	598 826	254 228	204 104	1 374 136	1 557 412	5 411 098
Väestönmuutos vuoden alusta	3 442	1 789	1 103	7 895	8 354	9 831
Väestönmuutos, %	0,6	0,7	0,5	0,6	0,5	0,2
Muuttovoitto	2 681	727	422	4 667	5 120	6 700
Työmarkkinat II/2012	Helsinki	Espoo	Vantaa	H:gin seutu	Uusimaa	Suomi
Työllinen työvoima (TK)	317 724	139 080	100 573	715 938	850 000	2 523 666
Muutos vuoden takaisesta, %	1,1	1,3	-6,6	-0,3	5,3	0,3
Työttömät (TEM)	27 927	9 037	10 137	57 669	56 153	274 131
Työttömyysaste, % (TEM)	8,9	6,9	9,3	8,1	8,1	10,2
Työllisyysaste, % (TK)	74,3	74,5	74,0	74,4	72,5	70,0
Hyvinvointi II/2012	Helsinki	Espoo	Vantaa	PKS		
Asumistuen saajat	26 891	7 546	8 023	42 557		
Muutos vuoden takaisesta, %	5,0	8,0	5,0	5,5		
Toimeentulotuen saajat ¹	35 819	10 414	9 371	55 604		
Muutos vuoden takaisesta, %	4,6	0,1	-1,9	3,6		
Kotihoidon tuen saajat (5/2012)	7 646	4 036	3 197	14 974		
Muutos vuoden takaisesta, %	0,6	3,2	3,0	-1,2		

*ennakkotieto

¹poislukien Kauniainen.

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

- Muutostietoja neljännesvuosittain
- Ilmestyy vuonna 2012 sähköisenä viikoilla 9, 22, 35, 48 ja painettuna viikoilla 10, 23, 36, 49
- enemmän tietoa jatkuvasti päivittyvältä online-sivustolta:
www.helsinginseudunsuunnat.fi

Toimitus ja julkaisija
Helsingin kaupungin tietokeskus
PL 5500
000099 Helsingin kaupunki
Sähköposti: seudunsuunnat@hel.fi

Lisätietoja:
Leena Hietaniemi, Helsingin kaupungin tietokeskus, p. 09 310 36404
etunimi.sukunimi@hel.fi

ISSN 1455-819X (painettu)
ISSN 1796-7287 (verkossa)

KUSTANTAJAT

Helsingin seudun ympäristöpalvelut
-kuntayhtymä (HSY)

Helsingin kaupungin tietokeskus

Espoon kehittämis- ja tutkimusyksikkö

Vantaan tietopalveluyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus (ELY)

Helsingin seudun kauppakamari